

Irboska juubel Putinita

Inno Tähismaa

PIDU VANA-EESTIMAAL

Nädalavahetusel toimunud Irboska kindluse 1150. aastapäeva suurejoonelisel tähistamisel puudusid nii varem välja reklaamitud Venemaa president Vladimir Putin kui ka patriarh Kirill, otsustaval hetkel laupäeva keskpäeval lõi Irboskas välku ja hakkas tihedat vihma sadama.

Sõit Venemaale kulgeb praegu Luhamaa piiripunkti kaudu justkui lepase reega. Laupäeva hommikuks (kella 10ks) kinni pandud piirijärjekord saabus loetud minutitega ja piiriületus, mis teinekord võtab mitu tundi, läks paarikümne minutiga. Luhamaa-tagune Šumilino küla seljatakse jäänud, ootas ees veel paarikümne minutit autosõitu, kui juba paistis Irboska, või nagu venelased seda praegu kutsuvad – *Starõi Izborsk* (Vana-Irboska). Seda, et midagi on toimumas, võis aimata juba asulasse sissesõidul: iga ristmiku peal pidas valvet politseiauto. Maantee serv oli täis sinna pargitud autosid. Inimesed kulgesid mööda Petseri tänavat Irboska asula keskuse suunas.

See, mis Irboskas viimase paari aasta jooksul on ära tehtud, on kahtlemata muljetavaldav. Irboska välisilmet hinnates on venelased muistsele Setumaale viimastel aastatel investeerinud rohkem kui eestlased Eestis asuvatesse Setumaa küladesse. Irboska peatänav, Petseri tänav on ilusasti korda tehtud. Peatäna äärde jäävad majad on samuti korralikult üles vuntsitud. Mulje on selline, et tegemist polegi Venemaa, vaid mõne välismaa linnaga, umbes nagu väike Soome linn Naantali, mille külje all asub Muumimaa.

Asula kõrval on kõvasti vaeva nähtud Irboska kindluse ja selle territooriumile jäävate kirikute taastami-

Hetk Irboska aastapäevaürituste avamiselt tihedas vihmajas, parasjagu esineb kõnega Pihkva oblasti esindaja Vene Föderatsiooniinõukogus Sergei Margelov.

sega. Laupäeval olid ehitustööd veel pooleli, mis mõnevõrra takistas inimeste liikumist, ent võis aimata, et nii kindlus kui selle sisse jäävad hooned on kavas kõik viimseni ära restaureerida. See on ilmatu töö, välisel vaatlusel hinnates vanas rahas mitusada miljonit krooni väärt. Ega asjata Irboska taastamist nimetata Pihkva oblasti jaoks sajandi ehituseks.

Kindluse kõrval, müüride ja järve vahel oli sisse seatud käsitöömeistrite laad, kus oli esindajaid nii Pihkva oblastist kui mujalt Venemaalt. Kohal olid isegi eestlased, näiteks Vastselliina linnuse esindus. Pakuti võimalust end keskaegsetesse kostüümidesse riietada ja pida vanas stiilis mõõgavõitlust. Toidupoolisest müüdi põhiliselt saiakesi, aga ka mett, mõdu, õunu ja muid aiasaaduseid.

Keskpäeva paiku toimus Irboskast mõni kilomeeter eemal, Petseri tee ääres püha haua avamine, pärast seda toimus Irboska aastapäevaürituse pidulik avamine asula keskuses. Vahelejäetud pärast seda, kui rääkima hakkas kõige tähtsam külaline, Pihkva oblasti esindaja Vene Föderatsiooniinõuko-

Vastselliina linnuse esindus Irboska käsitöömeistrite laadal.

Fotod: INNO TÄHISMAA

gus Sergei Margelov, tõmbus taevast järsku pilve ja läks nii pimedaks nagu öösel. Seejärel lõi taevast välku ja hakkas tihedat hoovihma sadama. Muist inimestest varjus vihma ja äikse eest ümberkaudsetesse majadesse, mõned üksikud jäid platsile kõnesid kuulama. Kuivõrd vihma kallas nagu oavarrest, lõpetati kõned ruttu ja tegevus kandus edasi äsja restaureeritud kodanikumajadesse, kus nüüd on avatud muu-

seum.

Äike ja vihmasedu avamistseremoonia ajal oli mõneti sümbolne – seni kehva Tartu rahulepingu järgi peaks Irboska koos muu Petserimaaga kuuluma Eestimaa koosseisu. Irboska 1150. aastapäeva tähistamine keskendus aga ideele, et just Irboskast algab Venemaa.

Kohalikust lehest *Pskovskaja Pravda* võis lugeda põhjuste kohta, miks tähtsad

külalised Irboskasse kohale ei jõudnud. Nimelt ei saadud ehitustöödega õigeks ajaks valmis. Augusti lõpus lasi Pihkva oblasti kuberner Andrei Turtšak ametist lahiti aastapäevapidustuste juhi Igor Gavruškin. Viimaseks piisaks karikas sai ühe maja ületoomine kindluse territooriumilt, milleks Gavruškinil polnud ülemuste luba.

Valmis oli suudetud ehitada kaks kaupmeeste maja Irboska keskuses Petseri täna-va ääres. Sinna on sisustatud Setu ekspositsioon ja Irboska ajaloo teemalised väljapanekud. Seejuures on kasutatud tehnika viimast sõna: näiteks kaupmees Anisimovi majas oli ajaloo tutvustamiseks kasutatud puutetundlikku lauda ja kolmemootmelist projektsiooni.

Tagasisõit Venemaalt kulges laupäeval taas ilma mingite viperusteta. Piiriületus laabus lausa kümnekonna minutiga. Vene poole peal ei töötanud elektrooniline piiriületuse süsteem, mistõttu pole selle eest mõtet registreerimisel ühte eurot lisaks maksta. Vene piirivalvur küsis viisakalt, kuidas aastapäeva pidustused meeldisid, ja Eesti poolel bensiinipaagi sisu vastu huvi ei tundud.

Uudised

Sõmerpalu valla mees: „Mind koheldi piiril kui peni!“. lk 3

Elu

Vanavanemate päev Kandles oli vägev. lk 4

Täitus igipõlise õpetaja Mihkel Pihlapuu 100. sünniaastapäev. lk 5

Kaitseliidu Võrumaa malev tähistas oma 95. aastapäeva. lk 5

„Mini-futureFINDER’il“ lõi noorte entusiasm särama. lk 6

FOREST RESERVES

OSTAME

- METSAKINNISTUID
- KASVAVA METSA RAIEÕIGUSI
- PÕLLUMAAD KOOS METSAGA

FOREST RESERVES OÜ Tel +372 515 6858
e-post: info@forestreserves.ee
www.forestreserves.ee

ILM

17...22°C

TELLI Võrumaa Teataja paber- või PDF-leht pooleks aastaks või pikenda oma praegust TELLIMUST ja vali endale VÄÄRT KINGITUS!

Pubi Õlle 17 kinkekaart või riigitelefoni teatmik.

Võrumaa Teataja

Aastast 1995

Vene asjaajamise eripärad

Irboska linnuse 1150. aastapäeva tähistamist kokku võttes võib öelda, et taheti parimat, aga välja tuli ikka nagu alati.

Saamatus asjadega õigeks ajaks korralikult toime tulla näib olevat venelaste geenidesse sisse kirjutatud. Kuidagi muud moodi ei saa põhjendada mitu aastat ette valmistatud Irboska linnuse 1150. aastapäeva pidustuste ettevalmistuse läbikukkumist. Nii et isegi Venemaa president Vladimir Putin ega patriarh Kirill ei julgenud nädalavahetusel Irboskasse oma nägu näidata.

Kui kõrvalt venelaslikku asjaajamist jälgida, siis võib küll saatust tänada, et Eesti paarkümmend aastat tagasi sellest lahti sai. Eestis ollakse harjunud pigem sellega, et asjad saavad tähtjast varem valmis ja õnnestuvad paremini, kui oli planeeritud. Ainult riigiasutustes kohtab veel vana, nõukogude aja hõngu, kus tegevused võtavad kaua aega ja kukuvad välja ettenähtust kehvemini. Näiteks võib tuua kas või vabariigi valimiskomisjoni veebilahendust, mis jookseb kokku just valimispäeval, või ID-kaarti, mis pole praeguseni korralikult jalgu alla saanud. Pole siis ime, et digiallkirju antakse meelsamini mobiil-IDga, mida pakuvad mobiilsidefirmad. Mobiil-ID on mugavam, töötab märksa paremini ja selle järel pole vaja mitu tundi järjekorras seista.

Eesti jaoks on venelaste saamatus ühelt poolt suur õnnetus, teiselt poolt aga õnn. Vene president Vladimir Putin oli sunnitud Irboskasse tuleku asemel kureparve juhti mängima. Irboskas oleks ta suure tõenäosusega lasknud Eesti suunas lendu mõne krõbeda väljendi või tähelepaneku.

Vene asjaajamise omapära tõttu on olnud juba aastaid probleemiks Eesti-Vene piirijärjekorrad. Eesti pool võib välja mõelda elektroonilisi järjekordi või mida iganes, aga kui Vene poolel tekib tõrge, siis jookseb piir umbe. Pole ime, et Vene pool pole seni suutnud tööle rakendada vastavat elektroonilist süsteemi, kuigi selle eest Eesti poolel juba raha küsitakse.

Kõige halva kõrval on Venemaal üksjagu head. Vene inimene on nõus hädasolijaga jagama oma viimast varanatukest, eestlaste ja teiste eurooplaste kohta seda öelda ei saa.

Olukorrast kontrolljoonel

Indrek Teder
õiguskantsler

Riigikogu liige Inara Luigas küsis minult kümme küsimust Vene Föderatsioonist Eesti Vabariiki sisseveetava kütuse aktsiisiga maksustamise ja sellega seonduva tolliametnike tegevuse kohta. Küsimused on tõusevud selle pinnalt, et juunis alustas maksu- ja tolliamet varasemaga võrreldes rangemat kontrolli Kagu-Eesti piiriületuskohtades ning asus nõudma Eesti Vabariiki sisenevate sõidukite kütusepaagis oleva kütuse deklarimist ja sellelt aktsiisi tasumist juhul, kui paagis on rohkem kütust, kui juhul sihtkohta jõudmiseks tarvis.

Kõigepealt pean vajalikuks märkida, et tundes samuti muret Kagu-Eesti piiril toimuva osas alustasin ma menetluse, et hinnata, kas maksu- ja tolliameti värske halduspraktika Vene Föderatsioonist Eestisse saabuvate sõidukite kontrollimisel seoses aktsiisivaba kütuse Eestisse toomisega on põhiseaduspärane. Menetluseks pöördusin rahandusministeeriumi poole.

Senikaua kui mu menetlus on pooleli, ei pea ma õigustatuks selgete seisukohade võtmist, muuhulgas ka Riigikogu liikme Inara Luigase esitatud küsimustes. Küll pean ma vajalikuks esitada vastused sellistele Inara Luigase tõstatatud küsimustele, mis puudutavad asjakohaseid õiguslikke regulatsioone ja millele vastamine mahub minu pädevuse pii-ridesse. Järgnevalt selgitangi, milline on Eestisse sisse toodava kütuse aktsiisimaksuga maksustamise õiguslik taust.

Põhiseaduse § 113 järgi sätestab riiklikud maksud, koormised, lõivud, trahvid ja sundkindlustuse maksed seadus. Eesti Vabariigi põ-

hiseaduse täiendamise seaduse § 2 järgi tuleb Eestis arvestada ka Euroopa Liidu õigusega.

Aktsiisimaksu, nagu ka käibemaksu ja tollimaksu- ga maksustamise reeglid on Euroopa Liidu tasemel väga tihedalt harmoniseeritud. Neid reegleid tuleb makse kehtestades ja määra-tes arvestada. Analüüsitava küsimuse puhul on eelkõige asjassepuutuvad Euroopa Liidu Toimimise Lepingu artikkel 113, selle alusel vastu võetud Euroopa Liidu nõukogu 20. detsembri 2007 direktiiv nr 2007/74/EÜ kolmandatest riikidest saabuvate reisijate imporditava kauba käibemaksust ja aktsiisist vabastamise kohta ning Euroopa Liidu nõukogu 16. detsembri 2008 direktiiv nr 2008/118/EÜ, mis käsitleb aktsiisi üldist kor- da. Asjakohased (eelkõige mõistete ja tollimaksu osas) on ka Euroopa Ühenduste nõukogu määrus nr 2913/92, millega kehtestati ühenduse tolliseadustik, ning Euroopa Liidu nõukogu 16. novembri 2009 määrus nr 1186/2009, millega kehtestatakse ühenduse tollimaksuvabastuse süsteem.

Aktsiisiga maksustamist reguleerib Eestis, sh võtab eelviidatud aktsiisidirektiivid üle, alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus (edaspidi ATKEAS). Selle § 1 järgi on kütus üldreeglina kaup, mis kuulub aktsiisiga maksustamisele. ATKEASE teised sät- ted de- fineerivad täpsemalt, mil-

line kütus ja millal kuu- lub maksustamisele ning kes on maksu maksja (vt nt ATKEASE § 19, 24, 25, 28).

ATKEASE reguleerib ka aktsiisivabastustega seon- duvat. ATKEASE § 27 lg 1 punktist 20 ja lõikest 6 ning §-st 68 tulenevalt on aktsiisivaba Eestisse sissesõidul mootorsõiduki standardses kütusepaagis või erikonteineri standardses kütusepaagis, kaasa arvatud veemootorsõiduki standardses kütusepaagis olev, samas ATKEAS § 68 lg 4 esimese lause järgi ei tohi aktsiisivabalt sisse veetud kütust kasutada muus sõidukis kui selles, millega kütus sisse veeti. Kütust ei tohi sellest sõidukist välja võtta ja ladustada, välja arvatud sõiduki remondi ajaks, ning isik, kelle suhtes maksu- bastust kohaldatakse, ei tohi seda kütust tasu eest ega tasuta üle anda. ATKEASE § 68 lg 4 lausest 2 tuleneb, et aktsiisivabastust ei kohaldata juhul, kui sõiduki valdaja tegevusest ilmneb, et kütust veetakse sisse kaubanduslikul eesmärgil. ATKEASE § 27 lg 6 järgi võtab maksu- haldur mittearilise eesmärgi kindlakstegemisel arvesse aktsiisikauba Eestisse toomise sagedust ja põhjust, aktsiisikauba valdaja ärilist seisundit, aktsiisikauba Eestisse toimetamise viisi, aktsiisikaubaga seotud dokumente ning aktsiisikauba kogust ja laadi.

Nimetatud aktsiisivabastused tuginevad ülalviidatud direktiivile nr 2007/74/EÜ. Nimelt, nagu eespool juba viitasin, on Euroopa Liidu tasemel ühtlustatud nii aktsiiside, kui nende vabastustega seonduv.

Direktiivi 2007/74/EÜ artiklite 6 ja 11 põhjal saab öelda, et aktsiisivabalt saab Eestisse tuua mis tahes

mootorsõiduki standard- ses kütusepaagis olevat kütust ning kaasaskantavas konteineris olevat kütust, mis ei ületa kümmet liitrit, kui sellise kütuse toomine on juhuslikku laadi ning reisija või tema perekonnaliikme isiklikuks kasutamiseks või kingituseks. Direktiivi 2007/74/EÜ artik- lil 11 on imperatiivne ise- loom ehk liikmesriikidel ei ole diskretsiooni vabastuse kehtestamise või kehtesta- mata jätmise osas.

Direktiiv 2007/74/EÜ lu- bab liikmesriikidel alanda- da sisetoomiseks lubatud maksuvaba kauba, sealhul- gas kütuse koguseid piiriala elanike ja piiritöötajate osas. Artikli 3 järgi on „piiriala- töötaja“ isik, kes tavapärase tegevuse käigus peab oma tööpäeval minema teisele poole piiri; „piiriala“ – ala, mis linnulennult ei ulatu kaugemale, kui 15 kilomeet- rit liikmesriigi piirist, ja mis hõlmab kohalikke haldus- üksusi, mille territooriumist asub osa piiriala sees – see- juures lubab direktiiv riiki- del piiriala definitsioonist näha ette erandid. Minu tea- da ei ole Eesti seadusandja otsustanud nimetatud eran- deid siiani kehtestada.

Analüüsinud eespool toodud regulatsioone on mul tekkinud kahtlusi nii alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse, kui ka maksu- ja tolliameti tegevuse osas. Soovin saada nendele küsimustele vastu- sed praegu läbiviidava me- netluse raames. Alles seejä- rel saan ma anda hinnangut alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse sel- lest kõrgemal seisvatele õi- gusaktidele vastavuse osas ning maksu- ja tolliameti te- gevusele alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi sea- duse rakendamisel.

VÕRUMAA TEATAJA VIIS AASTAT TAGASI

11. september 2007. Päästeamet autasustas elupäästajaid. • Võru maakonna suurim bussiteenuse pakkuja AS Sebe tõstis aprillis bussijuhtide palku 25 protsenti ja nüüd on juhid oma töötasuga enam-vähem rahul. • Põhjust, miks sinivetikad Tamula järves öitsemä puhkesid, tuleb ilmselt otsida järve kaldal hoogustunud inimtegevusest. • Võru maavalitsusel ei õnnestunud müüa roolijoodikult konfiskeeritud sõiduauto.

Võrumaa Teataja

Maakonnaleht

Võrumaa Teataja ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval.
Toimetust: PK 1, Oja tn 1, Võru 65602, faks 782 3072,
e-post: info@vorumaateataja.ee, www.vorumaateataja.ee.
Väljaandja: AS Võru Teataja. Tellimisindeks 69 851.

Peatoimetaja	KALEV ANNOM	782 1274
Reporterid	INNO TÄHISMAA	782 3254
	IRJA TÄHISMAA	782 3254
	(lapsehoolduspuhkusel)	
Korrektor	MAILIT PAJU	782 4516
Kujundaja	MARGARETA PALGI	782 1921
Küljendaja	SIRLE NURK	782 1921
Müügijuht	MIHKEL VANARI	782 4616
Veebitoimetaja	AIGAR NAGEL	782 0578
Raamatupidaja	KATRIN HAGA	782 1535
Kuulutused	MARI-LIIS PIIRISALU	782 3690
(E-R 8-16)	HELIN LEIS	782 3690
Kuulutused Antslas (Kreutzwaldi 1, E-R kella 8-10)		785 5378
Kuulutused Vastseliinas (Võidu 14, E-R kella 9-11)		785 1242

Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata. Kaebuste korral ajalehele sisu kohta võite pöörduda pressinõukogusse (e-post: pn@eall.ee, tel 646 3363).

Trükk AS VõruTäht

UUS DIEET – PAKSUMAKS

Joonistus: ERKI EVESTUS

Sõmerpalu valla mees: „Mind koheldi piiril kui peni!”

Inno Tähismaa

HALB KOGE MUS ➤ Sõmerpalu valla mees Tiit Saar jutustab jahmatava loo sellest, kuidas ta käis taasiseseisvumispäeval, 20. augustil seoses rahakoti ja dokumentide vargusega Petseri politseijaoskonnas tunnistusi andmas ning kuidas teda tagasi tulles koheldi Eesti piiril nagu koera.

Kogu lugu sai alguse 15. augusti õhtupoolikul kella 15.30 ajal, kui Sõmerpalu vallas Linnamäel elav Tiit Saar (62) oli oma autoga tagasi-teel Pihkvast hambaarsti juurest, kui võttis Irboskast peale hääletaja, kes oli soovinud sõita Petserisse. Teel tegi Saar peatuse ühe järve ääres asunud parklas, kus too hääletaja läks autost välja ja ütles, et autol on kumm tühi. Kui Saar autost väljus, tegi hääletaja, kes paistis muidu ontlik noormees, auto esiukse uuesti lahti, võttis kindalaekast rahakoti ja dokumendid, mille Saar oli sinna pannud, ning pistis üle põllu jooksu. Südametooperatsiooni läbi teinud Tiit Saar noorele mehele järgi ei jõudnud ja kukkus vilja sisse käpuli maha. Talle jäi osaks vaid vaadata, kuidas tema raha ja dokumendid üle kilomeetri laiuse põllu tundmatu mustades dressides noormehe käes ära kadusid. Rahakoti vahel olid pass, sõiduauto tehniline pass, juhiluba, pangakaardid ning viis eurot ja 400 rubla (ligi kümme eurot).

Tiit Saar helistas sealtsa-mast järve äärest politseisse ja üllatuseks oli viie minuti jooksul eri suundadest kohal kaks erariietes kriminaalpolitsei uurijat, kes näitasid pilti ühest noormehest, keda juba mitu päeva taga otsitavat. Saar tundis pildil ära noormehe, kes oli dokumendid pihta pannud. Uurijad palusid minna Petserisse politseijaoskonda ja seal oodata.

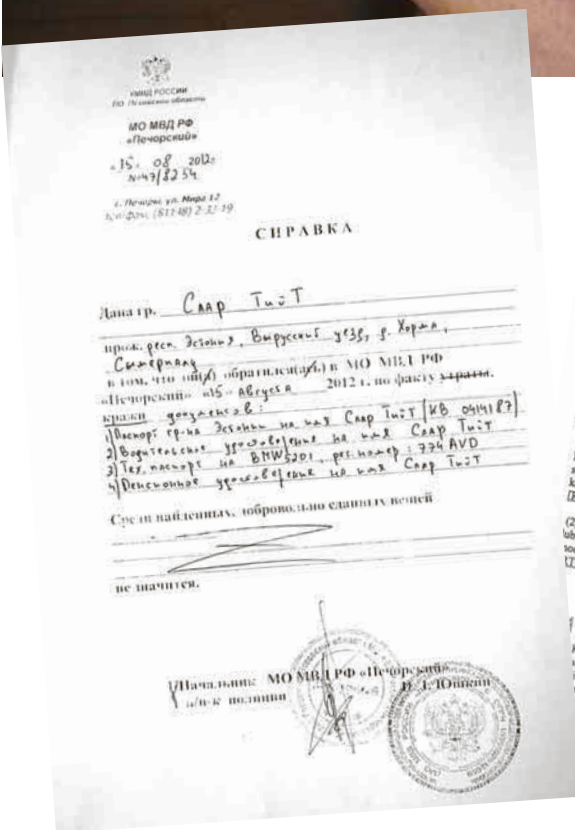
Teel Petserisse põikas Tiit Saar veel külapoodi, et viimase raha eest omale närvide rahustuseks pakk suitsu osta, kui märkas, et tee ääres hääletab toosama noormees. Poiss tegi ukse lahti, aga niipea kui juhti märkas, lõi ukse kinni ja pages üle kraavi võssa.

Vene politseis läks õhtuni

Petseri politseis sai Tiit Saar teada, et juba on poes nähtud tema punakat rahakotti, millega üks noormees oli kaup ostnud. Edasi hakati jaoskonda tooma poisse, kes olid sama vargakamba liikmed. Selle ninaamest aga kätte ei saadud. Politseis kulus hulga tunde kuni kella 9ni õhtul, mil politsei oli leidnud esimese Saarele kuulunud dokumendi – pensionipileti, mis oli visatud ühe maja hoovi.

Kuivõrd Saarel polnud dokumente, tuli talle vormistada paberid pöördumiseks Eesti konsulaati Pihkvast. Selleks kupatati kella 21.30 ajal õhtul puhkuse ajal kodust välja üks tähtis ametnik, kes vajalikud paberid veel samal õhtul vormistas. Pärast seda soovitati tal konsu-

Sõmerpalu valla mees Tiit Saar pärast vahejuhtumit piiril Võrumaa Teataja toimetuses sama sinimustvalge mütsi ja käepaelaga, mis tal olid peas ning käe peal 20. augustil Eesti piiri ületades.

Paber, mis tõestab dokumentide vargust 15. augustil.

Fotod: INNO TÄHISMAA

laati helistada. Saar astus üle tee asuvasse hotelli, kust sai konsulaadi telefoni, ent konsulaadi numbril vastas ainult automaatvastaja. Siis proovis Saar Eesti välisministeeriumisse helistada, ent ka sellel numbril vastas talle ainult automaatvastaja. Lõpuks oli tal kõnekaardi limiit täis, ent õnneks sai ta proovida veel hotelli arvelt helistada. Kõne ootamise ajal pakuti talle hotellis sooja teed.

Pärast edutut helistamist läks Tiit Saar kesköö paiku tagasi autosse, et seal öö vee-ta, sest raha tal hotelli eest maksmiseks ei olnud ja hotelli ukseid pandi ööseks kinni. Väljas oli külm ilm ja vihma sadas. Mees heitis juba autosse pikali, kui kuulis koputust aknale ja nägi, et hotelli administraator kutsus teda sisse. Saarele pakuti öö veetmi-

seks hotelli fuajee nahkdiivani, kuhu oli tehtud talle magamisase koos teki ja padjaga. Enne magaminekut toodi talle veel tass teed. Administraator lubas ta kella 5 ajal hommikul üles ajada, kuna arvas, et ülemused võivad muidu pahandama hakata.

Hommikul olid uurijad juba platsis

Kella 5 ajal hommikul oligi Tiit Saar üleval ja hotellist kella 5.30 ajal välja astudes nägi ta, kuidas politseimaja juures oli uurija juba autoga platsis. Hotelli administraator andis mehele 500 rubla ehk ligi 12 eurot raha tee peale, öeldes, et selle peab vastu võtma ja tagasi ta seda ei oota. Selle eest sai Saar hommikust süüa ja koju veel pudeli viina kaasa osta.

Enne Pihkvasse konsulaati sõitmist otsustas Tiit Saar veelkord sinna põllule vaadata, kuhu varas oli dokumentidega jooksnud. Talle justkui meenus, et oli näinud midagi

Paber, mille tollitöötajad viskasid nina alla, põhjendamaks auto kütusepaagis oleva kütuse eest aktsiisi küsimist.

rahakoti vahelt välja pudene-mas. Ja seal nad olidki – veidi eemal vilja sees olid plastkaante vahel pass ja auto tehniline pass. Samas helistas ta politsei korrapidajale, et ei hakka Pihkvasse enam sõit-mas, sest bensiini oli tal paagis vaid 40 liitrit ja sellega oli risk tee peale jääda. Uurija andis talle edasi kaks päeva, mil ta oli kutsutud tunnistusi andma.

Saar läkski kutsutud päeval, 20. augustil, Eesti vabariigi taasiseseisvumise päeval kella 11ks Petserisse tunnistusi andma. Hommikul vara Venemaale minnes oli piir Eesti poolel tühi ja tõkkepuud kõik üles tõstetud. Kella 13.15 ajal tagasi tulles aga algas piiril jant pihta. Piiril olnud tollitöötajad, üks mees ja üks naine, hakkasid kohe rää-

kima, et vead bensiini. Saar siis vastu, et käib hoopis Pihkvase tööle ja hambaarsti juurde. Nimelt on Venemaal hammaste parandus poole odavam kui Eestis ja pensioni eest Eestis hambaid parandada ei jõua. Hambad omakorda hakkasid Tiit Saarel lagunema pärast südameoperatsiooni.

Tollitöötajad küsisid edasi, et kui palju paagis bensiini on. Saar vastas, et 80-liitrine paak päris täis pole, kusagil 60 liitrit. Seepeale küstiti, miks nii palju ja miks ta minnes bensiini ei deklareerinud? Saar vastu, et minnes olid tõkkepuud üleval ja kui ta küsis, kas võib sõita, anti talle luba. Keegi ei rääkinud midagi deklareerimisest. Siis ütlesid tollitöötajad, et pool paaki võib olla ja nõudsid 20 liitri pealt aktsiisi tasumist. Vastasel korral, ütlesid nad, tuleb tagasi Venemaale minna ja see 20 liitrit maha sõita.

Iseseisvuspäeval pisar silmas

Selle jutu peale tuli Tiit Saarel pisar silma. Ta mõtles, et kurat, on iseseisvuspäev, tal on sinimustvalge müts peas ja rahvusvärvides käepael, ta on Tartus üle plangu põgenenud eriüksuslaste eest, kui nood nõukogude ajal iseseisvusemeelset miitingut laiali ajasid, ning nüüd ei lasta teda koju, iseseisvasse Eestisse! „Kes ma selline olen?” mõtles Saar, kui teda nagu koera koheldi.

Lisaks kütusele noriti auto klaasipuhastusvedeliku kallal ja väideti, et Tiit Saar soovib sisse tuua salaalkoholi. Sellise norimise peale küsis Saar tolliametnike nimesid, ent nood vastasid: „Mis see teie asi on?” See ajas mehel hinge veel rohkem täis, et riigiametnikud nõnda tööpos-

til käituvad. Lõpuks soovitasid tollitöötajad Saarel minna ülemuse juurde.

Vahetuse ülem oli piiril sel ajal Veljo Rüga, kes oli viisakam mees. Ta küsis, miks Saar minnes kütust ei deklareerinud? Saar vastas, et tõkkepuu oli üleval. Selle peale küsis Rüga, et miks mees ametnikke üles ei otsinud? Saar väitis, et ta ei teadnud seda teha, sest polnud varem tihti üle piiri käinud ja mingeid probleeme pole seni ka kütusega olnud. Rüga ütles seepeale, et pool paaki on okei, aga üle selle tuleb maksta aktsiisi. Saar luges oma raha kokku – tuli üheksa eurot sularahas. Pangakaardiga aktsiisi eest maksta ei saanud. Rüga ütles, et minimaalselt tuleb maksta 20 eurot, alla selle ei saa. Saar vastu, et rohkem pole ja surm ka ei võta sealt, kust pole. Luhamaal oli kulunud asjaajamise peale mitu tundi ja üle piiri meest ei lastudki.

Edasi võttis Tiit Saar suuna Koidula peale, enne seda veel Vene piirivalvurid naersid ja ütlesid, et nüüd saite oma iseseisvuse – seda tahtsitegi, et pühade ajalgi ei saa oma kodumaale. See märkus läks mehele väga hinge, nii et tal tuleb juhtunut meenutades nutt kurku. Ta lubab ühendust võtta Vahur Kernsaga, et oma lugu ära rääkida ja saata järelepärimine Vabariigi Presidendile. „Kes ma selline olen,” küsis ta korduvalt, „et ei saa oma kodumaale ja mind saadetakse piiril sõitma piki Venemaad?” Piiril olnud Passati-mehed, kes juba aastaid Venemaal kütuse järel käinud, irvitasid samuti ja rääkisid, et tutvusi peab olema ning teadma, millal tuled.

Koidulas pääses probleemita üle

Tiit Saar keeras Luhamaalt otsa ringi ja sõitis Koidulasse. Seal vähe iriseti, aga kuna kütust oli poole paagi jagu, siis lasti tulema. Ta pidi selleks üle 100 km maha sõitma, et lõpuks koju jõuda.

Saar käis Petseris varguse osas tunnistusi andmas ka 23. augustil ja siis selgus, et kui käia Venemaal tihemini kui kord nädalas, võetakse aktsiisi kogu paagis oleva kütuse pealt. Kui ta tolliametnikelt küsis, kus on paber, mis sellist asja kehtestab, siis väideti talle, et kõigile tolliametnikele tuleb keskkontorist iga päev uusi määruseid, kõik muutub kogu aeg ja ametnikud täidavad vaid korraldusi. Tolliametnikud küsinud, et miks käid nii tihti? Saar vastanud, et käib hambaid parandamas. Selle peale soovitati tal minna jala üle piiri.

Kogu saadud kogemuse peale ütles Saar, et on autoga terve Euroopa läbi sõitnud, ent sellist tsirkust pole veel kusagil näinud. Ta lisab, et saab vaid 150 euro suurust pensioni ja selle raha eest ei suuda Eestis oma hambaid ravidada. Samas kiidab ta Vene hinge, kes aitab vajadusel täiesti võhivõrast inimest. Tiit Saarel on pisar silmas, kui ta seda räägib.

Antsla

Esmaspäeval toimusid kooliaasta alguse aktused ja pidulikud üritused Antsla gümnaasiumis, Lusti lasteaias ja Vana-Antslas. Antsla kultuuri- ja spordikeskuses (KSK) algas esmaspäeval fotojaht, mis kestab 27. septembrini.

Teisipäeval oli kohtumine Antsla gümnaasiumi katlamaja ehitajatega.

Teisipäeval toimusid vallamajas läbirääkimised OÜ SW Energia esindajaga.

Neljapäeva õhtul pidas bioenergeetik ja terapeut Ervin Hurt Antsla KSK väikeses saalis tasuta loengu „Sinu imeline tervenemine“.

Reedel osales noorsootöötaja Kertu Reva Võrumaa noorteuhtide nõukoja koosolekul Võrus ja õhtul toimus Antsla KSK-s koolialguse „Lipsupidu“ noortele.

Laupäeval toimus Võrus kaitseliidu Võru maleva 95. aastapäeva pidulik tähistamine ja Maleva juhtimise ülevõtte. Üritusel esinesid ka Antsla muusikakooli trummiansambel.

Vallavanem Tiit Tõnts

Haanja

Neljapäeval külastasid Haanja kooli 5. klassi ning 2. ja 3. klassi (Ruusmäelt) õpilased ja Ruusmäe lasteaia lapsed koos vanematega Suhka vabatahtlikku päästekomando keskust.

Vallasekretär Hille-Reet Sisäs

Lasva

Esmaspäeval toimus lasteaia töötajatele südamlilik ja meelilendav õppeaasta avaaktus Lasva Veetorni Galeriis. Lapsed esinesid laulude ja luuletustega. Aktuse korraldasid lasteaia hoolekogu liikmed Pille Täht ja Karin Sepp. Vallavanem Juris Juhansoo õnnitles uue kooliaasta alguse puhul Käapa põhikooli ning Pikakannu erakooli õpilasi ja

õpetajaid.

Lasva valla noortevolikogu esindajad Aveli Ladva, Marili Juhkam ja Kadi Kelp osalesid Horvaatias toimunud Euroopa Noorte kontaktseminaril. Tänu sellele on loodud head suhted välisriikidega ja kirjutamisel on projekt, et juba järgmisel suvel ise noori mujalt Euroopast võõrustada.

Lasva valla lasteaiaõpetajat Heli Parmassoni tunnustati maavanema tänukirjaga.

Vallavalitsuse sekretär-registripidaja Anne Trumm

Meremäe

Esmaspäeva hommikul toimus Setumaa suurimas põhikoolis, Meremäe koolis avaaktus. Esimesse klassi tuli kaheksa õpilast.

Teisipäeval anti ülevaade *Leader*-programmi sügise taotlusvooru meetmetest ja toetusvõimalustest. Ringreisil Meremäe ja Orava valda külastati aktiivseid ning PRIA rahastatud projektikohti.

Kesknädalal rõõmustati koos MTÜ Meroosi aktiivsete naistega ühingu sünnipäeva üle. Roose ja kingitusi toid peale *Seto Käsitüü Kogo*, noortekeskuse, vallavalitsuse ka Vastseliina aktiivsed naised-käsitöölised.

Meremäe noortekeskuses alustati rootsi keele õppimisega. Juhendajaks praktikant Katja Becker Saksamaalt, kes terve septembri jooksul kaks korda nädalas, kolmapäeval ja reedel, õpetab rootsi keelt ning judot.

Reedel osaleti Misso valla juubeli tähistamisel.

Reedel ja pühapäeval tähistati ning trenniti Ürgoru jooksu väikest distantsi ning seitsme kilomeetri pikkust rada. 16. septembril kell 11 kogunetakse Hinniala külla, et taas trennida ürgorujooksuks. Tulge kaasa!

Laupäeval külastasid Meremäe noortekeskuse esindajad Karksi-Nuia meefestivali, tutvustati Setumaad ja koduvalda.

Lõuna piirkonna õpilasi-

te võistluse „Vigurvänt“ võitis kümne- kuni 12aastaste vanuseklassis esimese koha meie kooli õpilane Agnes Annemäe.

Arendusnõuniku asendaja Pille Malkov

Misso

Esmaspäeval toimus Misso koolis uue kooliaasta avaaktus.

Seoses Misso valla 20. aastapäeva tähistamisega, toimus eelmise nädal Missos palju üritusi ja igal päeval oli oma katusteema.

Esmaspäeval oli Misso vallamajas avatud uste päev. Kohtuda sai volikogu liikmetega, endiste vallavanematega, kuulata sai ka endisi ja praegusi vallametnikke. Anti ülevaade sellest, kuidas tehti valdas tööd 20 aastat tagasi ja kuidas tehakse seda praegu.

Teisipäev kuulus lastele ja noortele. Hommikul andsid koolimajas tunde vallametnikud, ettevõtjad ja aktiivsed vallakodanikud. Pärast tundi mängiti koos tulevikulinna mängu. Seejärel suundusid lapsed orienteerumisevõistlusele, mis lõppes viimases sihtpunktis külaroogade valmistamisega. Lapsed said ise teha valmis maitsva lõkketoidu Maiden Paljaku juhendamisel.

Kolmapäeval toimus Misso raamatukogus kohtumine kolme kohaliku kirjanikuga. Oma raamatutest rääkisid Lui Niilo, Feliks Kraani ja Rein Kasak. Üritust juhtis Misso raamatukogu juhataja.

Neljapäeval tehti Misso vallas ringkäik. Buss väljus rahvamaja eest. Külastati valla külaseltse, ettevõtteid, linamuuseumit jne. Kuna neljapäeval oli organiseeritud tuletõrje 93. aastapäeva puhul päästekomandode avatud uste päev, siis külastati ringkäigul ka Misso vabatahtlike päästekomandot. Külastajad said tutvuda päästjate tööga, koiril oli võimalus päästjatele esitada küsimusi ning lähemalt vaadata ja katsuda päästetehnikat ning -varustust. Ringkäik lõppes õhtusöögiga Nop-

ris.

Reede keskpäeval toimus Misso vallas laat. Laada korraldajaks oli Läänemaa OÜ Colortex.

Nädala lõpetas reedene aastapäevapidu Misso rahvamajas, kus kuulutati välja aasta tegu ja tegija 2011/2012 ning anti kätte valla tänukirjad. Tervitati ka pisikesi vallakodanikke. Muusikalise tervitusega esines Vaiko Eplik. Peale sünnipäevatoridi söömist astus üles ansambel Anna Minna ja pidu jätkus laudadega peoga.

Valla sünnipäevanädala korraldas ja organiseeris valla endine kultuurispetsialist Birgit Lüüs. Kõik üritused olid tasuta.

Vallavalitsuse sekretär Merilin Sibul

Mõniste

Laupäeval toimus järjekordne Rukkilille päev „Hävitatud Eesti kodu“ mälestuskompleksi juures ja Mõniste rahvamajas. Kuperjanovi jalaväepataljoni ülem, kolonelleitnant Maidu Allikas istutas tamme, noorkotkad ja kodutütreid võistlesid orienteerumises. Rahvamaja kapell rõõmustas kohaletulnuid kontserdiga. Mõniste vallas küüditatutest rääkis Romet Pazuhaniš. Käsitööhuvilised said osaleda näputöö õpitoas. Kaitseväelaste tegevust tutvustati välitelgis.

Mõniste koolis alustati teisipäeval õppetööd traditsiooniliselt sportlikus vaimus üritusega „Reipalt koolipinki“. Esimesel koolinädalal käisid lasteaia ja kooli õpilased Mõniste muuseumis seeneäitusele. Laupäeval võeti osa Rukkilille päevast, kus õpilastele toimus orienteerumisevõistlus. Pärast võistlust sai kuulata kontserti ja meisterdada käsitöönurgas.

Valla registripidaja Sirje Koemets

Rõuge

Esmaspäeval toimus Rõuge

põhikoolis kooliaasta avaaktus. Esimesse klassi astus 25 õpilast. Kokku alustas õppeaastat 166 õpilast.

Esmaspäevast laupäevani vältas Rõuge rahvamajas Viitina loodushariduskeskuse korraldatud seeneäitade, seeneäituse, seenetoitude valmistamine, seentega värvimise õpituba ja palju muid seentega seonduvaid tegevusi.

Kolmapäeval toimus vallamajas volikogu arengukomisjoni koosolek, kus arutati valla arengukava täiendamise üle. Õhtul kogunes Rõuge noortekeskuses teistkordselt tervist edendavaid ja sportimisharrastusega tegelevaid ühendusi, asutusi ja spetsialiste ühendav Rõuge tervise- ja spordi ümarlaud.

Neljapäeval oli lahtiste uste päev Rõuge priitahtlike pritsimeeste depoorumides.

Rõuge golfklubi tutvustas huvilistele golfimängu olemust, lõigetechnikast, reegleid ja muud mänguga seonduvat.

Laupäeval korraldas Rõuge golfklubi pikima avalöögi võistluse. Golfipalli lennutas kõige kaugemale Kert Jõgeva.

Laupäeval Võru spordikeskuse staadionil toimus Võru maakonna jalgpallimeistrivõistlustel saavutas Rõuge jalgpallimeeskond teise koha.

Pühapäeval toimusid neljandad Rõuge meistrivõistlused golfis. Rändkarika omanikuks sai Kert Jõgeva, järgnesid Marek Jõgeva ja Karel Saarna. Osales 11 võistlejat. Meistrivõistlusi toetasid Niitvälja golfikeskus, Andre Laine ja Rõuge vald.

Valla arendusnõunik Jaanus Mark

Sõmerpalu

Ülemöödunud neljapäeval, 30. augustil toimus vallavolikogu istung, mille päevakorras olid: vallale kuuluva kinnisasja koormamine, valla põhimääruse muutmine – esimene lugemine, valla arengukava ja tegevuskava uue redaktsiooni esimene lugemine,

Sõmerpalu valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arengukava aastateks 2012–2024 uue redaktsiooni kehtestamine, projektis „Puidutöötlemise ja mööblitootmise kompetentsikeskus“ osalemine ja kaasfinantseerimine 2012. aastal, vallavolikogu alalise haridus-, kultuuri- ja spordikomisjoni koosseisu muutmine ning Sõmerpalu valla eelarvestrateegia läbiarutamine.

Kolmapäeval osales sotsiaaltöö- ja lastekaitse spetsialist Piret Vaher sotsiaaltöötajate infopäeval Võrus.

Pühapäeval tähistas Kurenurme külaselts vanavanemate päeva, külastati Rõuge valla kauneid kodusid, vesioinast, Oöbikuoru muuseumi ja Rõuge tervisekeskust. Suur tänu Rõuge valla aktiivsetele vanavanematele.

Valla registripidaja Maria Saarme

ARGIKAJA

Lõuna-Eesti haigla teabejuht Kadri Piirisild:

Lõuna-Eesti haiglas raviti eelmisel nädalal 89 statsiooniarset haiget.

Möödunud nädalal sündis viis last, kaks poissi ja kolm tüdrukut.

Nädala jooksul registreeriti 120 kiirabiväljakutses.

Päästameti Lõuna päästeteskuse pressiesindaja Astra Pintson-Käo:

Reede, 7. septembri hommikul käisid päästjad Haanja vallas Murati külas eemaldamas sõiduteele kukkunud puud.

Reedel kell 20.10 said päästjad väljakutse Sõmerpalu vallas Osula külas juhtunud liikluseõnnetusele. Päästjad lükkasid katusele rullunud sõiduauto ratastele, eemaldasid akujuhtmed ning koristasid mahavoolanud õli.

Laupäeval kell 11.55 sõitsid päästjad Võru valla Lapi külla, kus eemaldasid elektriliinidele kukkunud puu ja autole peale kukkunud elektrikabiini.

Vanavanemate päev Kandles oli vägev

Inge Vee

AUSTUSPIDU > Pühapäeval tähistati Kandles vanavanemate päeva. Selle peakorraldaja oli Võru pensionäride päevakeskus eesotsas juhataja Astrid Hurdaga.

„Septembrikuu teisel pühapäeval tähistatakse Eestis üleriigiliselt vanavanemate päeva. Päeva eesmärk on tänada ning avaldada austust vanavanemate laste ja lastelaste kasvatamise, jagatud hoole ning armastuse eest. Tähtpäev aitab lastel saada teadlikumaks sellest, millist tugevust, teadmisi ja elutarkust vanavanemad pakuvad, ning tihendab eri põlvkondade vahelist suhtlemist. Tähtpäev võimaldab avalikult näidata vanavanemate tähtsust elukõige perekonnas, aga ka ühiskonnas jaoks tervikuna.“

Võru pensionäride päevakeskus koostöös Võru linnavalitsusega ja Võru valla- ga korraldaski 9. septembril Kandles vanavanemate päe-

va, kus esinesid tänukontserdiga Võru linna ja valla lasteaedade lapsed ning külalisesinejana oli kohal Kristjan Libe. Peolistel oli võimalik osa võtta ka mitmest koosteguvusest, mis muutsid päeva rõõmsaks ja meeldejäävaks. Loomulikult ei puudunud peolt ka memmede head koogid,” rääkis Astrid Hurt.

Üritus oli heategevuslik, toetades päevakeskuses vanavanemate ja vanaisade huvitegevusi sügistasel ajal. Vanavanemate päev oli samapalju ka laste ja lastelaste päev – võimalus koos olla, argisest teistsugune ning eriline.

Esinejaid võeti soojalt vastu

Kandle kontserdisaal oli puupüsti rahvast täis ja inimesi jätkus ka rõdule, kus peo alguseks samuti vaba kohta enam ei olnud. Vanavanemate päeva kontsert algas kell 13. Sellel kontserdil oli pisi-kestel ja märksa suurematel esinejatel näha ja kuulda palju huvitavat. Lasteaeda-

Osavate vanaemade kätes valmisid kenad lillekimbud.

Fotod: JOOSEP AADER

dest käisid kordamööda laval Võru Sõleke ja Okasroosike ning Puiga Siilikese lasteaed. Esinesid kolm tantsurühma hoogsate tantsudega Katariina tantsutrupist. Puiga lasteaia kasvatajad-õpetajad esitasid laulu „Kui lapsena lustiga luhal“, millele laulsid ka saalisolijad kaasa. See oli väga-väga liigutav!

Laulud vaheldusid tantsudega ja tegevust laval jätkus päris pikaks ajaks.

Päris lõpus esines Kadi Kronberg Kristjan Lible-na kuulsast ja armsast Oskar Lutsu raamatust „Kevade“. Ta ajas lastega juttu ning pidas ikka ja jälle vajalikuks meelde tuletada, kui tähtis on teiste laste ja inimeste vastu hea

olla. Kadi Kronberg on Pikakannu kooli näiteringi kauaegne juhendaja.

Ka väljaspool kontserdisaali jätkus tegevust

Eks söömine ole ka üks tegevus ja just sellega lapsed end pärast esinemist kosutasid. Kandle fuajee aiapoolsel terrassil pakkusid naiskodukaitsjad soovijaile pannkooke moosiga ja fuajee näitusesaali poolses osas oli tervelt 14 erinevat sorti kooke-saiu saada-val. Neil oli minekut.

Kui esinemised esinetud ja kõhud täis, tegi iga laps, ema, isa, vanavanem endale kauni sügislilledest kimbu. Lilli ja muid kimbuks sobivaid materjale oli väga palju. Üllatas, kui asjalikult lapsed omale kimbuks õisi, lehti, marju ja muid kõrrelisi valisid.

„Oli erakordselt meeldiv päev, sest hingega asja juures oliaid oli palju. Päevakeskuse ringides osalejad aitasid kaasa absoluutselt kõiges. Kes tõi oma aiast kauneid

sügislilli, kes küpsetas maitsvaid kooke, kes tõi pannkookele moosi, kes aitasid lihtsalt üritust läbi viia ... Eriline tänu kuulub klubi Hõbedane Juus presidendile Ere Kunglale ja loomulikult kõigile, kes aitasid,” ütles Astrid Hurt. „Tänuõnad teile, Võru linnavalitsus, Võru vallavalitsus ja Võru Kannel! Veel toetasid vanavanemate päeva AS Lapi Metall, Nopri talumeierei, naiskodukaitsjad, Võrumaa pensionäride ühing, Lõuna-leht, Võrumaa Teataja ja harsarmängumaksu nõukogu.“

Astrid Hurda sõnul alustatakse ringide tööd uue hooga juba oktoobris. „Meil on samad ringid, mis kevadel, kuid tahame hakata õppima ka pillimängu,” sõnas Hurt.

Riigikogu kuulutas vanavanemate päeva välja 2010. aastal. Tõeliselt ja tõsiselt sündis see päev Võrumaal läinud pühapäeval ja üle 300 osavõtja on hea märk tulevikuks. Märk, et sellist päeva on meile, vanavanematele ja lastele vaja.

Vastseliina

Esmaspäeval olid esimese koolipäeva aktused Vastseliina gümnaasiumis ja Vastseliina muusikakoolis.

Teisipäeval toimus külanemate koosolek.

Neljapäeval oli vallavalitsuse istung.

Laupäeval ja pühapäeval osales Vastseliina linnuserahvas Venemaal Irboska kindluse 1150. juubelipidustusel. Kohapeal tutvustati Vastseliina linnuse eluolu ja tegemisi.

Vallavalitsuse sekretär-asjaajaja
Helle Uibokand

Võru vald

Valla lasteaiad ja koolid alustasid uut õppeaastat.

Pühapäeval toimunud Võru pensionäride päevakeskuse korraldatud vanavanemate päeval tunnustas Võru vallavalitsus Heli Kuldveed, Vilmi Miksonit ja Zanna Asatarjani lapselaste kasvatamise eest.

Reisiklubi ning ansambel ja kapell Vannamuudu saabusid kontsertreisilt Baierimaalt, tuntud ning vähemtuntud eesti rahvalike viisidega esineti Münchenis *Haus des Deutschen Ostenis*.

Valla registripidaja
Kaili Pikinen

Võru linn

Võru linnavalitsuse istungil:

- Anti Leifi Rahvusvahelise Meelelahutuse Osaühingule nõusolek avaliku ürituse „Reptiilide näitus“ korraldamiseks 25. ja 26. septembril kella 15–20 Võru linnas Vee tn 6a asuvas parklas. Vee tn 6a asuv parkla suletakse liikluseks 24. septembri kella 3 kuni 27. septembri kella 3. Sak-samaalt Frankfurdist pärit Euroopa suurimas roomajate rändloomaaias on näitamiseks väljas erinevad eksootilised loomad, hiidkilpkonnad, alligaatorid, piütunid, leeguanid, tarantlid ja gekod.

- Anti nõusolek Võrumaa Spordiliidule ürituse „Võru Roller 2012“ korraldamiseks 15. septembril kella 16–20. Üldiseks liikluseks suletakse 15. septembril kella 13–20: Kooli tänav Kagukeskuse parkla sissesõidu ja Räpina maantee vahelisel lõigul; Räpina maantee Kooli tänava ja Olevi tänava vahelisel lõigul; Võru spordikeskuse parkla.

- Anti nõusolek isikliku kasutusõiguse seadmiseks OÜ Cristella VT kasuks Pikk tänav kinnistule (pindala 77 702 m², sihtotstarve transpordimaa).

- Määrati isikliku kasutusõiguse ala ja tingimused.

Võru linnavalitsus kinnitas laste nimekirjad, kelle vanemad vastastatakse koolieelsete lasteasutuste õppekulu vanemate poolt kaetava osa maksmisest. Maksust vabastati 133 last.

Võru linnavalitsuse avalike suhete spetsialist
Marianne Mett

Täitus igipõlise õpetaja Mihkel Pihlapuu 100. sünniaastapäev

MÄLESTADES PEDAGOGI > 10. septembril oli Mihkel Pihlapuu, elupõlise õpetaja 100. sünniaastapäev.

Mihkel Pihlapuu sündis Alaotsa külas 1912. aastal ja sai nime mihklipäeva järgi. Ta suri Parkinsoni tõppe 4. juunil 1984. Selle aja sisse mahtus palju koolitunde ja õpilasi. 1937. aastal abiellus ta Paraskeva Paluveriga. Tal on tütar Anu ja poeg Henn ning seitse lapselast: Raive, Rain, Raili, Anita, Kalle, Pille ja Mari.

Igipõline õpetaja alustas tööd kohe pärast Tartu õpetajate seminari lõpetamist 1935. aastal Meremäe algkoolis, mis jäigi talle kõige südamelähedasemaks tööpaigaks. Teise maailmasõja ajal oli mehe töö häiritud ja kümne aasta jooksul pidi ta mitmeid kordi töökohti vahetama, töötades nii direktori kui ka raudteetöölisena.

Aastatel 1950–1957 sai Mihkel Pihlapuu töökohaks Pikakannu 7-klassiline kool.

Meremäe keskkooli õpetajad ja õpilased 1959. aastal. Mihkel Pihlapuu vasakult esimene tagumises reas.

Pärast seda suundus ta tagasi Meremäele, kuhu jäi kuni oma pesnioniea saabumiseni ehk aastani 1976. Mehe antavateks õppeaineteks olid muusika, saksa ja inglise keel ning meesõpetajate puuduse

tõttu ka tööõpetus.

Õpetajana oli Pihlapuu järjekindel. Ta oli korraarmastaja ja range nendega, kes tun-di segada tahtsid. Samas oli ta ka naljamees ja hea huumorisooniga. Ta püüdis lastesse

Meremäe puhkpilliorkester aastal 1971. Mihkel Pihlapuu istumas, vasakult esimene.

Fotod: ERAKOGU

süstida indu õppimise vastu, pannes neid elavalt kaasa mõtlema. Mees tähtsustas keeli ja armastas õelda, et kui reisima minna, siis inglise keelega saab alati hakkama. Sel ajal oli inglise keel sama keeruline ja võõras kui nüüdisaja lastele arvelaud.

Seepärast oli seda ainet ka raske õpetada, aga Mihkel Pihlapuu sai hakkama. Ta alustas oma tunde lauluga ning viis lapsi välja puid ja lilli uurima – seda kõike inglise keeles. Samuti tutvustas ta oma õpilastele võõrkeelseid raamatuid ja tähestikku. Mees rõhu-

tas, et tähestiku tundmisest ja sõnade hääldamisest saabki keeleõpe alguse. Pihlapuu oli miski, mis pani kuulama ja mõtlema. Selles võib peituda ka põhjus, miks tema tütar oli samuti õpetaja ja praegu töötavad õpetajatena ka Pihlapuu kaks lapselast.

Õpetajatöö kõrvalt tegeles Mihkel Pihlapuu ka palju muuga – puutöö, raamatute koitmise, aianduse, mesinduse ja pillimänguga, juhtides ka mitmeid puhkpilliorkestreid.

Endised õpilased, kolleegid ja sugulased mäletavad Mihkel Pihlapuud kui teotähtelist, abivalmit, täpset, lahket ja heasüdamlikku inimest.

Sugulaste mälestuste põhjal kirjutas **Kadri Nagel**.

Kaitseliidu Võrumaa malev tähistas oma 95. aastapäeva

Maarja Kaiv

SÜNDMUS > Möödunud laupäeval toimus Võru kultuurimajas Kannel kaitseliidu Võrumaa maleva 95. aastapäeva tähistamine. Pool toimumust oli maleva juhtimise üleandmise üritus. Külalised kogunesid Kand-lesse õhtul kella 18ks. Pidusai alguse sellest, et šampanjaklaase löödi kokku major Urmas Vahteri, kes on Võrumaa malevi uus malevaülem, ja kapten Kalev Aderiga, kes oli eelmine Võrumaa malevaülem. Külalistel oli võimalus end kirja panna, et hiljem sõna võtta. Peole oli kutsutud rohkem kui 200 külalist.

Avasõna võttis kapten Kalev Ader, kes ütles, et on selle kaheksa aasta jooksul, mil ta Võrumaa malevas major oli, saanud endale meeletult sõpru ja tuttavaid. Ader on tegelikult põlistallinlane. Kui ta Võrru tuli, võeti teda väga soojalt ja sõbralikult vastu. Inimesed olid teotähtelised. Ader sõnas veel, et asju tehti teistmoodi, sest tap ollakse praegu paremad kui kaheksa aastat tagasi.

Kõnede vahele mahtus ka autastustamine. Näiteks anti üle teeneteristete. Samuti anti käskkirju pikaalalise koostöö eest Võru politseijaoskonnale, päästeametile Võrumaa päästepiirkonnale, kaitsepolitsei Võrumaa piirkonnale, Kuperjanovi jalaväepataljonile, lahingukoolile, Võrumaa Omavalitsuste Liidule jne.

Ader sõnas veel, et on tänuvõlglane paljudele inimestele, kes aitasid panna punkti tema karjäärile. Nimelt sai Võrumaa malev kaitseliidu suvepäevadel esimese koha, misjärel Ader andis üle ka medalid võitjateks tulnutele.

Major Urmas Vahter võttis rahulikult selle raske ameti enda kanda. Ta sõnas, et tal tuleb vaevalt kolm aastat täis. Kaitseliidu hüvanguks annavad kohal olnud inimesed endast palju. Eesti Vabariik usaldab kaitseliitu.

Selleks, et mitte eesti rahvast alt vedada, omandavad kaitseliitlased pidevalt uusi oskusi, teadmisi jms.

„Peaksime küsima, mida meie suudame riigile anda? Täna kõik maleva liikmeid, kes panustavad oma vaba aega kaitseliidu tegemisse ja aitavad sellega kaasa turvalisse olemisse. Malevlane ei jäta kunagi tänamata inimesi, kes on jätnud malevasse märkimisväärse panuse” – niisugused olid major Vahteri sõnad.

Aastapäeval anti üle ka kaks mõõka. Üks neist oli Eesti kaitseväge ohvitseri mõök, mis on sümbol ning tähendab võimu, valitsemist, õiglust, kaitset, autoriteeti, kuninglikkust, juhti, vaprust, jõudu, valvsust jne. Mõõgale anti kingituseks ka alus. Teise mõõga kinkis kapten Kalev Aderile Võru linna poolt linnapea Jüri Kaver. „Elagu Eesti, elagu Kalev Ader!” hüiskas Kaver.

Silmapaistev malev

Major Klettenberg nentis, et Võru malev paistab silma. Esiteks juba selle poolest, et siin on väga tubli noortöö – üle 800 noorkotka ja kodutütre. Samuti on tegemist piiräärse malevaga, mis tähendab, et siin on olulised ja tähtsad ülesanded sõjalises mõttes. Mis peamine – Võru malev saab selle kõigega edukalt hakkama.

Major Klettenberg tänas kapten Kalev Aderit tehtud töö eest. „Kaheksa aastat tagasi tuli kapten Ader Võrru ajutiselt – poolteiseks aastaks. Ta pidas väga hästi vastu ja temast sai justkui võrumaalane. Toimus hea koostöö omavalitsustega,” ütles major Klettenberg.

Võru maavanem Andres Kõiv ütles, et riigi kaitsmine on iga inimese kohus ja et see on ka kaitseliidu veendumus.

„Sõna „totaalkaitse” meeldib mulle. See tähendab, et Eesti riiki kaits-takse. Kaitseliit on populaarne ja seda organisatsiooni usaldatakse,” lausus

Võrumaa maleva aastapäeval pidas avakõne kapten Kalev Ader.

Foto: MAARJA KAIV

Kõiv, misjärel andis ta üle kaks tänukirja nii kapten Aderile kui ka major Vahterile.

Kingitusi jagus veelgi. Näiteks kinkis Kalev Aderile kolonelleitnant Vahur Murulaid Lõuna kaitseringkonna vapi. Lahingukool kinkis õppeasu-

tuste nimel pildi. Põlva malev kinkis Aderile ühe korraliku jahinoa. Tartu malev kinkis oma sümbolika-ga meene. Võru politseijaoskond andis talle tänukirja kauaaegse koostöö eest. Lisaks oli väike kotike, mille sees veel teine kotike ja mille sees vajalikud asjad tööks. Kodutütred viitsid pildikesi, mis olid suure raami sees, noorkotkad tegid taldriku. Veel kinkiti naiskodukaitsjate kokaraamat, setu sõir ja kuulus setu jook. Antsla vallavanemalt tuli tervitus tüdrukute trummipõristamisega.

Lahkuv kapten rõõmus

Kapten Kalev Ader tänas kõiki soojade ja ilusate sõnade eest. Küsimusele, mis tunne on lahkuda, vastas ta järgmiselt: „See on segane tunne. Ühest küljest on kahju ära minna. Maha jäävad paljud sõbrad, tuttavad. Teisest küljest – kaheksa aastat on natuke liiga pikk periood. Võru malev vajab uut verd. Tundsin, et mu ideed hakkavad ammendumas.”

Kapten Kalev Ader otsustas ameti maha panna, sest vastavalt seadusele on kohustuslik kõrghariduse olemasolu ja on ka kindel vanusepiirang. Nimelt saab Ader detsembris 57, aga vanuse ülempiir on 55. „Uuel majorilt ootan ennekõike pooleliolevate asjade lõpetamist ja teisalt uusi ideid,” ütles ta.

Kapten Ader määrati kaheksa aastat eest Võrumaale malevasse ajutiselt. Tol ajal oli ta veel Tallinnas staabiülem. Major Leesik kutsus Kalev Aderit enda juurde ja tegi ettepaneku. „Ei ole midagi püsivamat kui ajutine,” tõdes Ader. „Oli kõhklus, kuidas Lõuna-Eesti inimesed mind vastu võtavad, kuid siiski otsustasin tulla. Ma ei kahetse oma otsust, sest minu otsus on hindamatu. Mulle väga meeldib Lõuna-Eesti inimeste lihtsus ja kaasa-lamine. Sain meeletult uusi sõpru. Kuigi lähen Tallinna, kutsub mu süda mind siia ikka tagasi,” lisas ta.

„Mini-futureFINDER’il” lõi noorte entusiasmi särama

Marianne Pisukov

SÜNDMUS > 8. septembril toimus Võru noortekeskuses põhikooli ja gümnaasiumi-õpilastele suunatud sündmus „Mini-futureFINDER”. Kohale oli tulnud noori nii Viljandist, Võrust kui ka Tartust.

Sissejuhatajateks mängud

Alustuseks tehti igasugu ülesäratavaid ja „jääd murdavaid” mängu, et kõik, kes polnud veel omavahel tuttavad, saaksid üksteise nimed ja näod selgeks. Nimede meeldejätmise seostati näiteks erinevate liigutustega. Tehti ka mängu, kus olid oluliseks reaktsioon, ebaloomilisus ja tõsidus. Viimasega seoses oli selline mäng, kus osalejad seisid ringis, üks neist aga ringi keskel ja tema pidi ütleva ühele ringis seisvale noorele: „Kallis, kas sa armastad mind?” Vastaja pidi ilma naerma hakkamata ütleva: „Jah, kuid ma ei tohi naerda.” Naeru tagasihoidmine osutus aga siiski päris raskeks.

Mängud mängitud, jõudis kohale Aivar Haller, kes rääkis kolm tundi emotsioonidest, väärtustest ja lihtsusest. Sellest, kui tähtis on ikkagi see, et elu ei aetaks keeruliseks, sest nagu üks noortest, kellel nimeks Indrek, ütles – lihtsuses peitub võlu. Haller rõhutas, et kõik geniaalsed

asjad on lihtsad, kuid tuleb meeles pidada, et kõik lihtsad asjad pole geniaalsed. Ta ise ütles, et proovib oma elu elada nii lihtsalt kui võimalik, kuid alati ei sõltu see temast.

Aivar Haller viskas õhku ühe mõtte – kõik on alati liikumises ja muutumises. Seesama kehtib ka Võrus. Seega tuleks jätkata liikumist ja muutumist ka Võru linnas, sest see aitab rikastada linnapilti. Ta rõhutas, et siiski oleks elus tarvis kuulata kõhutunnet, sest teinekord võib mõistus viia eksiteele. Samas aga nentis, et seesugune oskus tuleb aja ja kogemusega ning siis, kui inimene on valmis tegutsema oma kõhutunde järgi. Kõik asjad, juhused ja sündmused leiavad tee inimeseni, kui on õige aeg ning inimene on valmis seda vastu võtma.

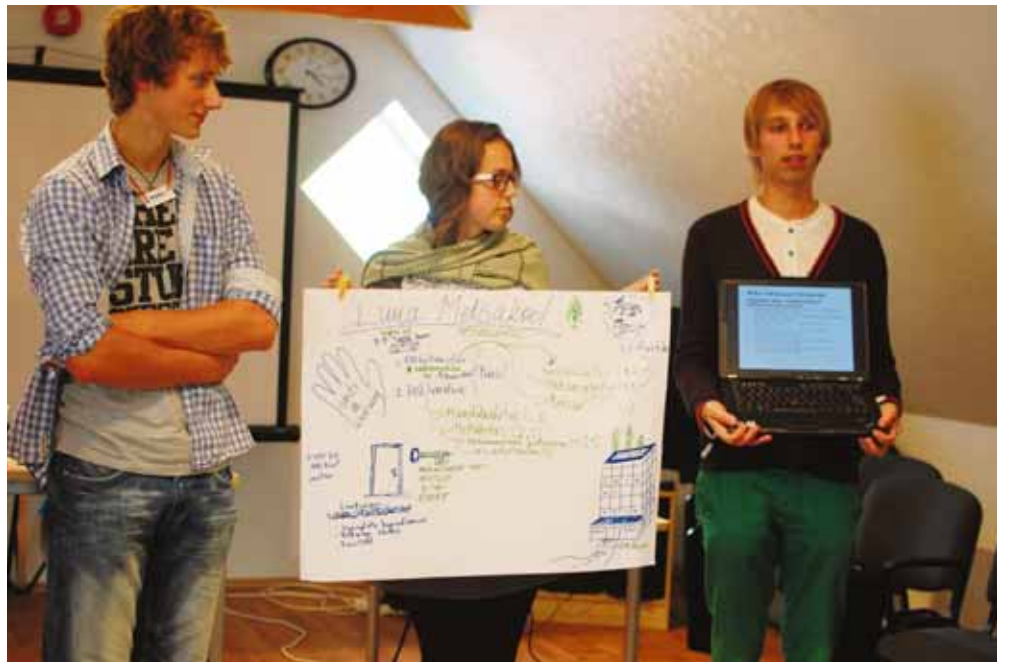
Saavutused nõuavad julgust ja teotahet

Esinema oli kutsutud Nõo tüdruk Kristin Värno, kes on samuti abiturient, kuid kes viimasel gümnaasiumiaastal otsustas kolida Tallinnasse ja minna gümnaasiumisse EBSi. Kristin ütles, et põhikooli lõpus oli Nõo reaalgümnaasium (NRG) tema jaoks ainus võimalik koht, kus keskharidust omandada. Kahe aasta jooksul sai ta aga aru, et seal õppimine ei

ole teda arendanud ega talle midagi uut juurde andnud. Siiski, kümnendas klassis valiti ta NRG õpilasesinduse presidendiks ja selle koha tõttu hakkas ta käima Eesti õpilasiitide sündmustel, kus ta algul küll kedagi ei teadnud, kuid kus see kiirelt muutus. Kristin pani end kirja õpilasiitide suvekooli korraldusmeeskonda, kus jäi silma õpilasiitide suvekooli peakorraldajatele, sest ta liikus ja sebis kogu aeg ringi ning andis oma suure panuse ürituse korraldusse.

Praegu on Kristin 18aastane ja Eesti Õpilasiitide kultuurivaldkonna juht. Kristin rõhutab, et tähtis on julge pealehakkamine ja oskus ennast ning teisi motiveerida, sest see aitab korda saata olulisi saavutusi ja sündmusi.

Pärast Kristini esinemist jaotati noored kahte gruppi ja mõlemale anti kool, mille kohta nad pidid infot otsima. Esimesele grupile anti kutse-, teisele ülikool. Noored pidid leidma infot Luua metsanduskooli ja Tallinna tehnikaukooli kohta. Noored pidid ise otsima informatsiooni selle kohta, kuidas toimub sisseastumine nendes koolidesse ja mis tingimustel õpilasi vastu võetakse. Lisaks pidi leidma infot selle kohta, mis erialasid seal õpetatakse, kui palju ja kas üldse on tasu-

Noored – Indrek, Kerttu ja Martin – esitlemas Luua metsanduskooli.

Foto: MARIANNE PISUKOV

ta õppekohti, missugused on elamisvõimalused. Tähtis oli veel ära märkida see, kas seal on avatud uste päev või näiteks tudengivarjunädal nagu Tallinna tehnikaukoolis.

Eelkirjeldatud ülesanne sai noortel edukalt läbitud ja kokkuvõttes võis nentida, et tegelikult pole sellise informatsiooni leidmine internetist üldse raske, olgugi et tähtsa info filtreerimine võib esmapilgul pisut keerukas tunduda.

Sündmus õigel ajal õiges kohas

Lisaks teistele käis rääkimas ka AIESECI kommunikatsioonijuht Siim Uhtjärv, kes suvel teenis taskuraha sellega, et jälgis, kuidas muru kasvab. Ent sellest ta päris ei rääkinud. Ta tõi välja viis oma elu põhiväärtust ja rääkis, kuidas ta püüab nende järgi

elada. Üks neist väärtustest oli näiteks unistada suurelt.

Pärast seda hakkasid toimuma igasugu loomingulised ja mängulised ettevõtmised ning lõpetuseks grilliti ja tunti üksteise seltskonnast lihtsalt mõnu.

„Mini-futureFINDERist” osa võtnud noored paistsid olevat rahul, et nad olid sellele sündmusele tulnud, sest päev oli täis nalja ja naeru,

samas aga räägiti palju sellest, kuidas elus oma unistusteni jõuda. Tähtis on, et eesmärgil oleks alati olemas siht. „Mini-futureFINDER” oli täiesti omal kohal sündmus ja jääb loota, et korraldajad Ingrid Kaasik, Risto Ruul, Kersti Leppik ja Jane Milvek on motiveeritud ning tahtmist täis noored, kes viiksid selliseid sündmusi läbi ka tulevikus.

Dramaatilisest jalgpallifinaalist väljus võitjana Rantipol

Pille Ivask

JALGPALL > Laupäev oli Võrumaa jalgpallihuvilistele märiline päev – Võru spordikeskuse staadionil kohtusid Rantipoli ja Rõuge meeskond, et välja selgitada maakonna parim jalgpallivõistkond.

Kui mängu esimene poolaeg möödus väravateta, siis teise poolaja alguses lülitas hoopis uue käigu sisse Rõuge meeskond, kelle ponnistused Rantipoli väljakupoolle õige pea ka vilja kandsid. Rõuge meeskond teenis Rantipoli värava all 11 meetri karistuslöögi, mille Tauno Kikas Taavi Sarapuu selja taha toimetas.

Sellest hoolimata ei andnud Rantipoli meeskond alla – teise poolaja viimastel minutitel lülitasid nii Rantipoli mängijad kui väravavaht ründele ja enne lõppu suudeti lüüa vastuvärav. Tablool seisis viigiseis, mis tähendas, et mäng läheb lisajaale.

Ka lisa-aeg ei andnud arutust – mõlemad meeskonnad löid ühe värava – lõplik tulemus otsustati penaltiseerias. Penaltilöömises näitas kindlamat jalga Rantipoli meeskond, kes võitis penaltiseeria tulemusega 4:2 ja kogu kohtumise 6:4.

Laupäeva lõunal toimus ka pronksikohtumine, kus FC Spordibaas võitis Navi Vutiselt 3:1 (1:0).

Hetk tänavusest Võru maakonna jalgpallimeistrivõistluste finaalist.

Foto: AIVO RAIDMA

MEESKONDADE KOOSSEISUD

I Rantipoli meeskond: Priit Bahmatšov, Jüri Artemkin, Lauri Kunz, Tarvo Kunz, Robert Kruuda, Andrei Kiš, Marek Jenas, Ken Metsla, Siim Lepp, Aleksandr Orlov, Vjatšeslav Vassilenko, Jürgen Kaur, Ats Horn, Lauri Vill, Tanel Kimask, Sten Sibul, Talvar Henning, Vitali Mihhailenko, Rait Kooser, Rain Kooser, Aleksei Tšernokozov, Kristjan Moks ja Taavi Sarapuu.

II Rõuge meeskond: Janek Siska, Kristo Perli, Oliver Ossipov, Andreas Aru, Kristjan Kimmel, Tanel Tillemann, Jaak Pächter, Tauno Kikas, Reijo Künnapuu, Lauri Piiv, Tarmo Kullas, Indrek Ivask, Tauri Laanesaar, Taavi Toots, Margus Tukk, Priit Tiks, Kert Jõgeva, Marek Jõgeva, Roman Laidinen, Mairo Lipmeister, Tarvo Piho, Sven Niidu, Teet Tarros, Sven Saal, Karl-Martin Aas.

III FC Spordibaas: Andreas Org, Mattias Oja, Karl Reismann, Ville Tüve, Henri Rahuoja, Rivo Rahuoja, Mark Saarnik, Averi Ots, Kert Joakit, Kevin Kaldmäe, Rene Zahkna, Kristjan Kikkas, Richard Sirel, Karel Osi, Steve Kurvits, Rasmus Kolling, Jürgen Kolk, Raul Rebane, Tanel Kilch, Taavi Sutt, Dennis Mägi, Kristjan Moks, Karl Martin Saar, Markus Külaviir ja Kristjan Liiber.

Turniiri suurim väravakütt oli Jüri Artemkin, kes lõi kokku seitse väravat. Turniiri parimaks väravavahiks tunnistati Taavi Sarapuu.

E-R 8.30–18, L 9–15

ÕLI VAHETUS KOHAPEAL

AINULT 6 €

KÕIK ÕLID JA FILTRID –15%

KOHAPEAL VAHETADES

PIDURI OSAD –15%

Tel 782 5000
Vilja 43 Võru

KONVERENTS > 21. septembril tähistatakse Euroopa koostöö päeva. Päeva eesmärk on soodustada Euroopa territoriaalset koostööd ja jagada kohalikele kogukondadele teavet koostööst tuleneva kasu kohta. Seoses sellega korraldavad Võru, Valga ja Põlva maavalitsused koos kolme maakonna *Europe Direct* teabekeskuste, siseministeeriumi ning Eesti-Läti programmi sekretariaadiga **18.–19. septembril** Võru kultuurimajas Kannel rahvusvahelise piirialade konverentsi „**Ühised kogemused – uued väljakutsed**”. Konverentsiga soovivad kolm Kagu-Eesti maakonda anda ühise panuse, et tulevikus viia piirialade programmid vastavusse taotlejate tegelike vajadustega.

Konverentsile on oodatud osalema omaavalitsuste juhid ja arengutöötajad, arendusorganisatsioonide ning erinevate Euroopa Liidu alaste koostööprogrammidega tegelevate asutuste esindajad.

Konverents keskendub ülepiirilisele koostööle Euroopa koostöö päeva initsiatiivil. Kohal on Euroopa Piirialade Assotsiatsiooni peasekretär Martin Guillermo Ramirez, kes tutvustab hetkeolukorda piiriüleste koostööprogrammide piirkonnas. *Consulting Company Ost-Euro GmbH* tegevdirektor Heinrich Berr esitleb edukat näidet piiriülese koostöö vallas Saksa-Tšehhi piiri näitel. Lisaks arutatakse konverentsil ka koostöö tulevikuperspektiive, sealhulgas on osalejatel läbi paneeldiskussiooni võimalus anda oma panus uude programmeerimise. Konverentsil saab tutvuda näitusega Eesti-Läti programmi ja Eesti-Läti-Vene programmi kaasrahasutatud projektide parimatest praktikatest.

RIIGIKANTSELEI

Estonia Latvia Programme
Linking Estonia and Latvia
Part-financed by the European Regional Development Fund

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

united by borders

Iga lahkumine raske, iga teeesaatmine kurb. Teatame sügava kurbusega, et lahkus meile kallis vend ja onu JÜRI-ENNU HALJASMETS 4.05.1947 – 9.09.2012 Leinavad õed laste peredega. Ärasaatmine laupäeval, 15. septembril kell 12 Lutjast Vastseliina kalmistule.	Tuul sind unustab küsida, jäljed tasandab liiv, kuid meie südamest iialgi sind aastad ei vii. Lahkus meie kallis ema, ämm ja vanaema SKAIDRITE KOLESNIKOV 25.06.1944 – 8.09.2012 Leinavad lapsed peredega. Ärasaatmine 13. septembril kell 12 Hargla hooldekodust Gaujiena kalmistule.	Vaikselt lahkusid, emake hea, muredest, valudest enam ei tea. Lahkus meie kallis ema, vanaema ja ämm ÕIE PURGI 4.07.1929 – 7.09.2012 Leinavad omaksed. Ärasaatmine 12. septembril kell 14 Vastseliina kirikust Vastseliina kalmistule.	Lõppenud on kaunis muinasjutt. Lahkus armastatud abikaasa, isa, vanaisa GUIDO REEDO 8.12.1932 – 9.09.2012 Leinavad omaksed. Hüvastijätt reedel, 14. septembril kell 12 Vastseliina kirikus, viimsele puhkepaigale sängitamine Misso kalmistul.	Jäid pooleli su elutöö ja mõtted, karm igavik su teele seadis tõkke. On lahkunud kallis abikaasa, isa ja vanaisa KALEV-VAMBOLA VAAB 22.10.1946 – 10.09.2012 Leinab perekond. Ärasaatmine 14. septembril kell 13 kodutalust. Muldasängitamine Rõuge Jaani-Peebu kalmistule.	Südamlik kaastunne Matile abikaasa, Eevile ja Tiilele õe ning Aivo ja Aigari perele ema ÜLLE AASA kaotuse puhul. Enda, Mati, Martin, Madis, Annely, Mart, Tea, Naima, Aivar, Gerli ja Ainar
Avaldame sügavat kaastunnet Aigari ja Aivo perele kalli ema ÜLLE AASA kaotuse puhul. Perekond Tooding	Mõni hetk on elus valusam kui teine ... Südamlik kaastunne Aivole ja Aigarile ema ÜLLE AASA surma puhul. Kaidar perega	Südamlik kaastunne Aivole ja Aigarile peredega kalli ema, vanaema ja ämma ÜLLE AASA surma puhul. Kersti, Aare, Kalmer, Karin, Viivika, Erki, Raiko, Pille	Südamlik kaastunne Aivole ja Aigarile peredega kalli ema, vanaema ja ämma ÜLLE AASA surma puhul. Perekonnad Nagel, Rattas, Kiuru, U. Aasa, P. Aasa, S. Aasa ning Külli ja Agu	Avaldame kaastunnet Aigarile ja Aivole peredega ema ÜLLE AASA kaotuse puhul. Aino, Inge, Kristina, Marika ja Helen peredega	Südamlik kaastunne Aivole ja Aigarile peredega kalli ema, vanaema ning ämma ÜLLE AASA kaotuse puhul. Kristi, Kertu ja Tiina peredega ning Tiiu ja Karel
Südamlik kaastunne perekond Breidaksile JEVGENI BREIDAKSI surma puhul. Võru linnavalitsus, Võru linnavolikogu	Avaldame kaastunnet Andresele perega kalli isa JEVGENI BREIDAKSI kaotuse puhul. Endised töökaaslased Võru I Põhikoolist	Töökas ja sõbralik oli su hing, puhkama kutsuti sind ... Südamlik kaastunne Küllile ja poegadele peredega kalli JEVGENI BREIDAKSI kaotuse puhul. Enda, Mati, Martin, Annely ja Madis	Südamlik kaastunne ristiema Küllile ning poegadele peredega kalli abikaasa, isa ja vanaisa JEVGENI BREIDAKSI kaotuse puhul. Ristitütar Naima perega	Üks teekond on lõppenud, teist valgustagu tähed ... JEVGENI BREIDAKS Kallist ristiisa mälestab ristipoeg Mart abikaasaga. Avaldame sügavat kaastunnet Küllile, Andrese ja Arvedi peredele.	Avaldame kaastunnet Eve Breidaksile perega JEVGENI BREIDAKSI surma puhul. Südamlik kaastunne ka teistele omastele. Võrumaa omavalitsuste sotsiaaltöötajad, Võrumaa OLi büroo
Mõni hetk on elus valusam kui teine, mõni hetk on kohe väga, väga valus. Südamlik kaastunne sulle, kallis Külli, Arvedile perega, Andresele perega ja õele perega teile armsa, kalli JEVGENI BREIDAKSI kaotuse puhul. Mälestavad Liidi, Ain ja Uno peredega.	Leinas nutab sinu kodu, tühi põllunõlv. Üle selle läks su rada, kuni viimaks rahuranda lõppes sinu rännutee. Avaldame kaastunnet kõigile omastele kalli abikaasa, isa, äia ja vanaisa JEVGENI BREIDAKSI kaotuse puhul. Perekonnad Salandu, Vungi, Toover, Teras, Pöder, Raudsepp, Pavlov, Tomson, Juks, Ventsel ning Mare, Mersete, Milvi, Õie, Aino, Maire	Südamlik kaastunne Riitale ja Riinale kalli isa KALJU RAHA surma puhul. Misso sotsiaalkeskus	Mis tulema peab, see tuleb, kel otsa saab aeg, see läheb. Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe. Meie siiras kaastunne lähedastele KALJU RAHA kaotuse puhul. Misso sotsiaalkeskus	Mis tulema peab, see tuleb, kel otsa saab aeg, see läheb. Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe. Meie siiras kaastunne lähedastele KALJU RAHA kaotuse puhul. Misso sotsiaalkeskus	Jäänud meile su südamesoojus, sinust mälestust hoiame. Südamlik kaastunne Evile ja Kaupo perele abikaasa ning isa GUIDO REEDO surma puhul. Silvia ning Kaimari ja Sirje pere
Las küünlavalgus mälestusi paitab ja kaotusvalu leevendada aitab. Mälestame kallist lellepoega JÜRI-ENNU HALJASMETSA Avaldame kaastunnet õdedele peredega. Mati, Vilaret, Marika, Alli	Tuleb ette hetki, kui on üsna raske leida neid õigeid sõnu. Südamlik kaastunne Lea Noortootsile perega kalli venna JÜRI-ENNU HALJASMETSA surma puhul. Õie, Harry, Külli, Kalle	Südamlik kaastunne Riitale ja Riinale kalli isa KALJU RAHA surma puhul. Misso sotsiaalkeskus	Mis tulema peab, see tuleb, kel otsa saab aeg, see läheb. Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe. Meie siiras kaastunne lähedastele KALJU RAHA kaotuse puhul. Misso sotsiaalkeskus	Mis tulema peab, see tuleb, kel otsa saab aeg, see läheb. Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe. Meie siiras kaastunne lähedastele KALJU RAHA kaotuse puhul. Misso sotsiaalkeskus	Jäänud meile su südamesoojus, sinust mälestust hoiame. Südamlik kaastunne Evile ja Kaupo perele abikaasa ning isa GUIDO REEDO surma puhul. Silvia ning Kaimari ja Sirje pere
On kustunud küünal, kuid valgus sellest jääb. Südamlik kaastunne Milvile perega kalli ema, vanaema, vanavanaema ja ämma LEIDA KÕIVU surma puhul. Perekond Luhamets	Leinas kodumaja seinad, lilled, puud ja koduõu. Mälestame kallist õde ÕIE PURGIT Avaldame sügavat kaastunnet poja perele. Aino, Lembit	Südamlik kaastunne Riitale ja Riinale kalli isa KALJU RAHA surma puhul. Misso sotsiaalkeskus	Mis tulema peab, see tuleb, kel otsa saab aeg, see läheb. Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe. Meie siiras kaastunne lähedastele KALJU RAHA kaotuse puhul. Misso sotsiaalkeskus	Mis tulema peab, see tuleb, kel otsa saab aeg, see läheb. Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe. Meie siiras kaastunne lähedastele KALJU RAHA kaotuse puhul. Misso sotsiaalkeskus	Jäänud meile su südamesoojus, sinust mälestust hoiame. Südamlik kaastunne Evile ja Kaupo perele abikaasa ning isa GUIDO REEDO surma puhul. Silvia ning Kaimari ja Sirje pere
Südamlik kaastunne Riita Umblejale perega kalli isa KALJU RAHA kaotuse puhul. Rahvatantsurühm Häitsmed, Maire ja Edda-Karin	Südamlik kaastunne Riinale perega kalli isa KALJU RAHA kaotuse puhul. Perekonnad Allas, Kinsi, Raudik, Tuisk ning Milvi ja Enn	Südamlik kaastunne Riitale ja Riinale kalli isa KALJU RAHA surma puhul. Ervin perega	Südamlik kaastunne Riitale ja Riinale kalli isa KALJU RAHA surma puhul. Ervin perega	Mis tulema peab, see tuleb, kel otsa saab aeg, see läheb. Minnes võtab ta lambist tule ja süütab taevasse tähe. Meie siiras kaastunne lähedastele KALJU RAHA kaotuse puhul. Misso sotsiaalkeskus	Jäänud meile su südamesoojus, sinust mälestust hoiame. Südamlik kaastunne Evile ja Kaupo perele abikaasa ning isa GUIDO REEDO surma puhul. Silvia ning Kaimari ja Sirje pere
Kõikjal jälgis su töödest ja tegudest, mida loonud sa aastate reas, elad edasi meeltes ja mõtetes, oled alati meie seas ... Endist vallavanemat GUIDO REEDOT mälestavad Misso vallavalitsus ja Misso vallavolikogu. Avaldame kaastunnet lähedastele.	Südamlik kaastunne Agnese perele kalli venna ja onu MART REHKLI ootamatu surma puhul. Indrek perega	Südamlik kaastunne Viivile kalli isa LEMBIT SAARME kaotuse puhul. Endised töökaaslased	Mälestame head sugulast LEMBIT SAARMET Sügav kaastunne omastele. Perekonnad Kraan ja Malva	Mälestame head sugulast KALEV-VAMBOLA VAAB Avaldame sügavat kaastunnet omastele. Perekond Maandi	
Aeg seda kaotust ei kustuta eal, süda sind ikka meeles peab. Kallist KALEV-VAMBOLA VAABI mälestavad leinas vend ja õed peredega.	Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata nad pisaraid. Mälestame KALEV-VAMBOLA VAABI Sügav kaastunne Arvedile kalli venna kaotuse puhul. Valter perega	Süütame küünla, mõtleme, meenutame ... Kauaaegset tuletõrjeühingu esimeest KALEV-VAMBOLA VAABI mälestab Võru Tuletõrjeühing.	Avaldame kaastunnet Helvele lastega, õdedele Helele, Astale, Endlale ja vend Arvedile peredega armsa KALEV-VAMBOLA VAABI surma puhul. Ülo, Värdi ja Heldur peredega		

OST

Ostame **metsta-** ja **põllumaad**. Tel 5847 7250, e-post wromaa@hotmail.ee.

Ostame **kasvavat metsa** ja **raieõigust**. **Osutame raiekomplekstee-nust**. Tel 503 4482.

Kagu Erametsa Keskus ostab **HARVENDUS-** ja **LÖPPRAIET**, väikesed masinad ei löhu maapinda. Aitame leida teie metsale (ka raiutud), võsastunud ja põllumaale parima ostja. Tasume hüpoteegi ja aitame koostada metsamajanduskavad. Tel 504 4221, e-post erametsakeskus@gmail.com

Ostan vanad kasutamiskõlblikud **õõnespaneelid** (6x12 m) Lõuna-Eestis, kogus 20 tk, tulenev ise järele. Tel 5354 1938.

MÜÜK

Müüa **karpkalamaime**. Tel 507 8419.

Müüa **freesasfalti** (23 €/tonn ehk 5 €/m²). Paigaldamine kokkulep-pel. Tel 502 1890.

Kruus, liiv, muld, killustik. Kopa-tööd. Tel 5673 7956.

Kruus, liiv, muld. Tel 5341 6686.

Kruus, liiv, sõelutud muld, turvas, valge liiv, killustik. Tel 5649 8522.

Müüa soodsas hinnaga **talusealiha**. Info tel 505 9151.

Pakitud turbabrikett. Tel 505 1057, 782 3623.

Murutraktor MTD (12 hj, 96 cm lai); **VAZ 07** (5 käiku). Tel 524 5195.

Dolmar saed, trimmerid, võsalõikajad. OÜ Kusma, tel 523 3450.

Mootorpaat Progress (mootor Johnson 55). Hind 800 €. Tel 514 1781.

Poola eterniit (sh sile), **tsingitud aiavõrk**. **Katuseaknad** (odavad), **vihmaveesüsteemid**. Tel 747 1961.

Müüa **mahekartulit**. Tel 526 5399.

KINNISVARA

Müüa **maja** Võrus, 283 m², krunt 2512 m². Hind 179 500 €. Tel 506 3693.

Metsa, Kuutsi küla, Mõniste vald. Müüa **krunt** (0,54 ha) **koos puidust majakarbiga**. Kiirmüügihind 6800 €. Tel 521 8992. Rohkem pak-kumisi: www.uusmaa.ee.

Müüa **maja** Võrus. Kiire! Tel 5349 9120.

PUIT

Müüa kuivad **pakitud kütteklot-sid, kaminapuud, pakitud tur-babrikett ja puidubrikett**. Vedu tasuta. Tel 523 8503.

Müüa lõhutud **küttepuid** (kogus alates 2 rm). Tel 510 2806.

Müüa pidevalt **välis-** ja **sisevoodri-laudu, sügavimmutatud välis-voodri- ja terrassilaudu, pöran-dalaudu. Voodrilaudade tööstus-lik värvimine**. Vajadusel vedu. Tel 5664 0228.

Müüa kuivad pakitud **pliidipuud ja kütteklot-sid**. Vedu tasuta. Tel 505 6107.

Müüa **küttepuid**. Tel 5554 7967.

Kütteklot-sid, brikett. Tel 506 8501.

Müüa soodsalt kuivi **kasekütte-klotse** ja **kaminapuud** (40-l võrk-otis). Kohalevedu. Tel 5621 1795.

Müün **kaseküttepuid**. Tel 516 0023.

Müüa **küttepuid**. Tel 5364 8227.

Müüa **küttepuid**. Tel 5364 5253.

Müüa **küttepuid** (toored). Tel 514 3747.

Müüa kuivi **küttepuid** (50 cm). Soodsalt. Tel 5695 0652.

Müüa **ehituslikku saematerjali** ning **voodri-** ja **pörandalau**. Erinevad mõõdud. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

AS HeSveKa & CO ostab LEHTPUUTOKKE.

Täpsem info telefonidel 782 1596 (kuni kella 14) või 510 3617.

(Räpina mnt 24, Võru)

RENTIMINE

RENTIN ja **OSTAN PÕLLUMAAD** Võrumaal. Küsi pakkumist tel 527 4044.

TÖÖ

AS Semuehitus võtab tööle **ehitus-töölisi**. Tulla Kooli 6, Võru. Info tele-fonil 782 7400.

Vajatakse **kahte ehitusmeest** ob-jehtile Võrus. Tel 503 7570.

Töö lintsae juhile. Tel 514 3747.

Olen lõpetanud EMÜ agronoomia eriala magistriõppe. **Otsin erialast tööd**. Tel 5909 2188.

OÜ Kagu-Sell võtab tööle **koris-taja**. Tulla Lille tn 22, Võru. Info tel 782 2360.

KOOLITUS

Võrumaa Autokoolis (OÜ Tugev Partner) **AM-, A-, B-, BC1-, C-, D-, E-, T-kategooria kursused**. Koolitused toimuvad Võrus ja Põlvas. Lisainfo www.vorumaa-autokool.ee või tel 786 4658, 503 2062.

Autokoolis Võru Autom B-kat kursused, e-kool ja lõppastme-koolitus. Info ja reg www.voruau-tom.ee; tel 5622 2272, 782 1776.

Hei, tantsusõber! **Tantsuklubi Maarja ootab uusi poisse-tüdru-kuid 13. septembril kl 16 Võru 1. põhikooli aulasse**. Esimene kuu kõigile tasuta! Info/reg tel 518 3760. Tantsuõpetaja Reno Olle

LINNUD

Äntu linnukasvatuse sügisene lõpumüük reedel, 14. septemb-ri. Pruuni ja musta sulestikuga oktoobris munemist alusatavad noorlinnud järgmistes Võrumaa bussipeatustes: kl 7.30 Osulas, kl 7.45 Sulbis, kl 8 Kärgulas, kl 8.15 Urvastes, kl 8.30 Kuldres, kl 8.45 Uue-Antslas, kl 9 Vana-Antslas, kl 9.15 Antslas, kl 9.30 Vaabinas, kl 9.45 Linnamäel, kl 10 Sõmerpalus, kl 10.15 Järveres, kl 10.30 Vagulas, kl 10.45 Võru turul, kl 11.15 Kubjal, kl 11.30 Nursis, kl 11.45 Rõuges, kl 12 Viitinas, kl 12.30 Ruusmäel, kl 12.45 Käblis, kl 13 Missos, kl 13.30 Viitkal, kl 13.45 Vastseliinas, kl 14 Tootsis, kl 14.15 Kosel, kl 14.45 Käpäl, kl 15 Väimelas, kl 15.15 Parksepa. Info tel 327 0206, ringil tel 511 3923.

KORTERID

Üürile anda 3toaline korter aadressil Vilja 8a (3/5) (h 125 € + kommu-naalmaksud) **või müüa** (h 37 000 €). Tel 505 0247, +3584 5132 5090.

Müüa **2toaline** korter (39,1 m²) Võrus Tartu 28 (2. korrus, keskküte, aknad vahetatud, vajab remonti). Otse omanikult, hind 12 900 €. Tel 5551 8899, lounalaenu@hotmail.ee.

SÕIDUKID

Müüa **metsaveoauto Kamaz** tös-tukiga **Hiab** või **vahetada sõidu-auto vastu**. Tel 522 6279.

TEENUS

Ohtlike puude raie. Tel 5810 8597.

Vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitus. Tel 5194 3875.

Kaubaveod. Tel 505 5654.

Kaardimoor, tariif 1 eur/min. Tel 900 2202.

San.tehn tööd. Tel 5340 4060.

Teen remonditöid. Tel 5811 9908.

Teen siseviimistlus-, plaatimis- ja maalritöid. Tel 5678 7437.

Pandita VÄIKELAENU (ka sularahas), **laenu maa ja metsa tagatisel. Völgade kiirnenetlus**. Tel 555 188 99. OÜ Lõunalaenu, www.lounalaenu.ee

KAGU-SELL OÜ

Võru, Lille 22 Kauplus tel 782 0268, 551 9687, autoremont tel 782 0158, 554 2964, tehnoülevaatus 782 0520 www.kagusell.ee

AUTO KLIIMASEADMETE KONTROLL, TÄITMINE JA REMONT, ÜLEVAATUSE EELNE KONTROLL, AUTOREMONT.

Kaupluses lai valik rehve, summuteid, varuosi ja tarvikuid. Varuosade tellimine www.kagusell.ee.

Maalritööd firmadele (kontorid, korterühitused jms). Tel 5554 7967.

Võlad — kohtuväline teenus. Mentalist. Tel 730 0818.

KAARDID ENNUSTAVAD 24 h. Tel 900 1727. (H 1,09 €/min) **www.ennustus.ee** (h 0,75 €/min).

TEATED

Urvaste vallavalitsus teatab Vabariigi Valitsuse 8. augusti 1996 määruse nr 211 „Peremehetu ehitise hõivamise korra kinnitamine“ punkti 8 ja 9 kohaselt, et on alustanud Uue-Antsla külas asuva endise noorkarjalauda peremehetuse tunnistamise menetlust. Hoone viimane teadaolev omanik on AS Hedervä & T. Vastuväited ehitiste peremehetuse kohta palume esi-tada kirjalikult Urvaste vallavalitsu-sele aadressil Kuldre, Urvaste vald, Võru maakond 66517 kahe kuu jooksul pärast teate avaldamist.

kuulutused@vorumaateataja.ee

TÄHELEPANU!

Peaekstrasenss Eestis, firma Reaalhiiler Eesti president, maagiliste teaduste kandidaat, hüпноenergoterapeut

VITALI LAVRUŠA

võtab vastu mitmesuguste vaevuste ja probleemidega kodanikke

15. ja 16. septembril kella 12–19

Võrus Jüri 32A.

Info tel 5342 4139 (sekretär),

517 4517 (ekstrasenss), 602 0764 (kodus).

Kasutan iidset energotuleteraapiat, astraalenergeetilist meetodit ja Filiipiinide vereta psühhokirurgiat hea- ja halvloomuliste kasvivate vastu, teen manuaalteraapiat ja selgroo venitust, kiirendan kasvu, vabastan unikaalselt allergiast, depressioonist, epilepsiaist, enureesist ja liigesehääddest.

Aitan kiiresti kehakaalu juurde ja alla võtta, parandan kuulmis- ja nägemishäireid, vabastan kogeleemisest. Võtan ära needuse ja nõiduse, alkoholi-, nikotiini- ja narkootikumisõltuvuse ja seda ühe seansiga, mille meetodikal ei ole analooge kogu maailmas.

Vabastan raskesti kasvatavad noorukid varastamise, hasartmängu ja huligaanitsemise kalduvusest, stimuleerin nende pöördumist õpingute ja hingestatuma maailmavaate juurde.

Vabastan meeste- ja naisteprobleemidest, suurendan ja vähendan rindu 1-2 numbrit.

Ravi ajal ärge kõhelge, ärge õigustage end ega kaubelge! Olge leplik, palvetage ja teie elupuu lõõb roosiaina õitsele.

SÜGISPAKKUMISED

Optilise Grupi prillipoodides

1

Tavaline

Crizal Alize

KOOLI ALGUSE PUHUL - Peegeldumisvastase kattega prilliläätsed **Essilor Crizal Alize - kaks klaasi ühe hinnaga !** Asendamatud prilliklaasid koolis, kontoris ja autoroolis.

2

Vogue prilliraamid 99 EUR (saabusid uued mudelid)

3

Optometrist Risto Soovere

(Tallinn) vastuvõtud 12 ja 13 september

Optometrist Meelike Õun (Tartu), vastuvõtt 20 sept. Registreerumine tel 7822877, gsm 56970601

4

Võtame vastu prilliparandus ja laserkeevitus töid !

Lihtsalt hea prillipood Võrus, Lembitu 2a ! rohkem infot: www.optiline.ee

Ostame metsa- ja põllumaad

Jüri 24, Võru, Tel 503 7570, info@foreststock.ee